

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 " — " Na štvrt roka — — 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stlpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspek nedávajú.</p>
--	---	--

Pán biskup Párvy a jeho nepriateli.

Koniec je už processu, ktorý dr. Alexander Párvy, biskup spišský viedol proti jednej nešlechetnej, podlej bande, peňazite ho využiť, na ňom sa vypomstíť chcejúcej, ktorá — aby tým istotnejšie cieľ svoj dosiahla — česť jeho ľudskú a biskupskú napádala, očierňovala, jeho statočnosť blatom ošklive brízgala.

Koniec je už ale aj radosti nepriateľov jeho. Tvár im obladla; od haňby skrývať sa musia pred svetom.

Kráľovský súd budapešťiansky po štvordenom pojednávaní 3. októbra o pol noci vyniesol svoj ortiel, dľa ktorého: **Klotilda Kovács**, hlava tej bandy, vinná sa našla, že falošných svedkov si nadobudla, že ich k falošnej prísahe naviedla a povzbudila a že biskupa hmotne využiť, zdieľať probovala; za toto ju súd *na štyri roky do žalára odsúdil*; jej kamarátka **Gejzová Bodor**, odsúdená je na dva roky a **Anna Dán**, na poldruha roka do žalára.

Známa je ct. čitateľom vec, o ktorej sa jednalo. Nechceme ju opakovať. Prinútení sme ale a za povinnosť si pokladáme spomienku urobiť o tejto záležitosti, v ktorej pán biskup Párvy veľké, verejné a úplné zadostučinenie dostal.

Úprimným srdcom plesáme a radujeme sa jeho víťazstvu a tešíme sa úpadu nepriateľov jeho. Radujeme sa, nie preto, že bol Párvy v česťi, v čnosti svojej rehabilitovaný. Toto nebolo potrebné. On nič nedostal nazpät, čoho by prv nebol mal. Jeho charakter je teraz priam tak bez škvrny, ako bol pred tým ortielom súdu.

Lež radujeme sa, lebo skrze toto zadostučinenie, ktoré obsiahnul, ztrhnutý je závoj z tváry bandy nešlechetnej, odokrytý je závoj z tváry tých, ktorí s tou bandou sa spojujú, jej žaloby prevzali a jako radostnú príležitosť použili, aby bezočivým spôsobom biskupa neustále napádali, jeho osobu a účinkovania arcipastierske v očiach ľudu znevážili.

Banda tá je v žaláre. Jej trest je prísny, ale zaslúžený. Nič, ani za mak sa nemohlo dokázať, s čím biskupa obviňovali. Všetko, čo mu predhadzovali, je falošnosť, cigáňstvo a klamstvo. Beštia osoba, tá chýrečná Klotilda, ktorú fiškus demoniackou nazvať bol prinútený, ani zrnka pravdy nemohla predniesť k dokázaniu svojeho obviňovania. Svetlo pravdy zničilo tak jej, ako aj tých výpovede, ktorých ona omámila a so sebou do žalára priniesla. Na javo vyšlo, že ona, s ňou alebo bez nej žiadna žena u biskupa nikdy nebola; že celá, nepriateľom biskupa tak chutná, romantická histórka o medailone je zlomyseľná, ale aj zle a nešikovne vymyslená bájka, zlostná vymyslenosť. Toto úprimne vyznala aj **Šarolta Hegedűs**, o ktorej cigánili, že jej z hrdla vzal akýsi medailon, že jej kurizoval a že ju ku schôdzke medzi štyrma očima vyzval. Toto polutovania hodné stvorenie stalo sa bezvoľným nástrojom v zkazonosných rukách Klotildy Kovács. Zarovnak aj tie dve druhé odsúdené ženské pri súde pred očima biskupa prinútené boly vyznať, že biskupa nepoznajú, jeho nikdy nevidely.

Koniec je už veci. Pravda vyšla na javo. Lož a falošnosť nemôže na vždy panovať. Príde čas, keď jej krk zlomia, jej ritierov a ritierky

naučia v chládku rozmýšľať o behu časov a o márnosťach tohoto sveta.

K nim už na dlhšie hlas náš nedôjde. Lež máme niečo povedať k iným, ktorí — úfame sa — hlas náš počujú a ktorí nie sú nevinnejší, ako tie otázočné dámy; ba viac urazili biskupa, viac škody spôsobili účinkovaniu biskupovmu a preto tým väčšmi zaviazaní sú, aby mu verejné zadostučinenie dali, tak ako ho verejne potupili a pohanili.

Zvedaví sme, či bude mať «Slovenský Týždenník», či budú mať «Ľudové Noviny» tolko statočnosti, tolko mužskej poctivosti, tolko čnostlivej zmužilosti, tam, v tých stĺpcoch, kde biskupa šliapali, hnojom doň hádzali, pred stámi a stámi ľuďmi verejne ho tupili, hanili, znevážili, na tých istých stranách napísať a tým tisícim, ktoré v svojej nesvedomitosti, svojej zlomyseľnej pomluvy spoluúčasných urobili: zmužile vyznať, mea culpa, zhrešili sme, zablúdili sme, ejhľa, v mužovi tomto žiadnej chyby nenaľáme! Odpusť nám veľkodušne, pane biskupe a odpusťte nám i vy, čitatelia našich novín, že sme vás takto pomýlili a pobalamutili a s tým príležitosť vám dali, že nepoškvrnená statočnosť tohoto arcipastiera, tak jako človeka, ako aj biskupa v očiach vašich klesla; vy ktorí vo veľkom počte veriaci ste tohoto biskupa, ktorí v dôvere vašej v ňom pomýlení ste boli, následkom čoho zväzok jednomyseľnosti svätej medzi vami a ním popustil. Odpusťte nám, lebo s týmto i vás sme urazili.

Kto je smelý dakomu v poctivosti mrzko šliapať a toto bez základu: ten nech má zmužilosť tieto nápady po mužský aj odvolať a to práve vtedy, keď sa pravda ligoce tak jasno, ako slnko svieti za lefného dňa na oblohe bez najmenej mrákavy.

Podrobiť sa pravde, vinu svoju uznať a urážku odvolať, to je nie haňba, lež povinnosť každého statočného človeka.

Nevieme, či sa im pohne srdce pri tomto svetle a pri tejto vrelosti zjavenej pravdy. Nevieme, lež s dôverou úfame, že pri tomto svetle pravdy otvorí sa oči jejich čitateľov, pri slnečnej teplote tejto pravdy rozohrejú sa srdcia jejich čitateľov a poznajú, pocítia, kto ich vedie, u koho, u akých nauku hľadajú a najdú.

Katolícky ľud dobrý slovenský, dobre si roz-

mysli, koľko ty pravdy, koľko pravdomluvnosti najdeš v tých jejich novinách o iných, možno menších, lež početných veciach, keď v takej vážnej, takrečeno krajinskej záležitosti, keď arcipastiera o dobré meno, o úctu, o honor, o česť, o dôveru veriacich a to bez najmenej príčiny, pozbaví chceli, v tých istých novinách len lož, len zlomyseľnosť si našiel?

Tie spomenuté noviny desať prikázaní vyhodily Párvmu na oči; a hľa, aspoň päť punktov z nich je bez základu a bez pravdy. Čo myslíte, predraží ľudia, ktorí tie noviny čítavate, sú tie ostatné na oči mu vyhodené punkty nie bez toho istého základu?

Koho v klamárstve raz a v jednom chyti, ztratí ten dôveru na vždy a vo všetkom.

Nech slovenskému ľudu, vôbec nech zvláštne čitateľom tých spomenutých novín, pád Párvyho k naučeniu slúži. Nech vám konečne spadne belno z očí vašich, aby ste videli pravdu, poznali i vnútorne vašich doterajších vodcov, nedali sa viesť skrze sluhov lže a nepravdy, lež obrátili sa ku tým vodcom, ktorých «Sv. Duch postavil spravovať cirkev Božiu».

Milovník pravdy.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Obrovský prúd, ktorým šíri sa Jednota Katolíckeho Ľudu, nemožno zahatiť. Darmo vydržiavajú shromaždenia nepriateli katolicizmu, darmo tupia a hania v nich čulý pohyb katolíkov a brízgajú v každom čísle jejich novín proti katolíckej Jednote, šíri sa ona v neočakávaných rozmeroch po všetkých stranách krajiny. Nech toto k povzbudeniu slúži tým krajom, kde katolícka Jednota neni ešte utvorená. — Behom minulého týždňa veľké utvorené shromaždenia vydržiavané boli v nasledujúcich obciach:

Hólak (stolica Trencsín). Ako sme to už v minulom čísle oznámili, veľa zaslužený miestny farár, Štefan Rényi na 27. septembra svolal ľudové shromaždenie cieľom utvorenia Jednoty. Shromaždilo sa aj v tento deň vo dvore farskom, krajinskými zástavami pekne ozdobenom, ľudu vyše troch tisícov. Intelligencia miesta a okolia bola tiež vo veľkom počte prítomná. Zo stránky velebného duchovenstva boli tam: dekan fárari Rudolf Misz a Ján Hevera; farári Ondrej Bereghí, Ignác Diera

ml. Ján Darvay, Anton Kuliffay, Štefan Rényi a Ján Simonovics; kapláni Géza Horváth, Jozef Ronchetti a Gustav Zsided, Prítomní bol ďalej takmer všetci učiteľia okresu. — Medzi početnou intelligenciou vynikal zvlášte správca trenčianskych teplíc, dr. Adolf Heinrich. Ludové shromáždenie zahájil krásnou rečou farár Štefan Rényi. Krajinský vyslanec okresu, Julius Jánoky-Madocsányi rečnil o katolíckej Jednote, po maďarský a po slovenský, za čím povedal reč tiež pri všestrannom hlučnom schválení krajinský vyslanec, Koloman Brestyenzsky. O hlbokom dojme, aký tieto reči na početné obecnstvo urobili, najlepšie svedčí to, že sa po nich ľud hneď vo veľkom počte ku zápisu do Jednoty hlásil. Za miestneho správcu vyvolený bol jednoducho pre Hölak farár Štefan Rényi, pre Máriatölgyes kaplán Géza Horváth a Pavel Prinó pre Szemsó.

Tőkésujfalu (stolica Nyitra). Utvorenie Jednoty so 66 členami. Za miestneho správcu vyvolený je jednoducho farár Ján Duday, a vodcu skupenín učiteľ Štefan Ballay.

Utorená bola ďalej Jednota Katolíckeho Ludu v obciach: **Magyarkeszi** (stolica Tolna), **Stájerlak** (stolica Krassószörény), **Gyűrűfű** (stolica Baranya), **Kápolnásfalu** (stolica Udvarhely), **Szentlőrinc** (stolica Baranya), **Karakó** (stolica Veszprém), **Kisláng** (stolica Fehér), **Dunacséb** (stolica Bács Bodrog), **Aracs** (stolica Somogy).

Netreba sa dať balamutiť ani všeliakými shromáždeniami, aké zariaďujú nepriateli katolicizmu, cieľom zaslepovania ľudu, lež ani hnusnými výbuchami, ktorými židi, freimaureri, socialdemokrati a národnári jednotajne tupia, hania a znevažujú duchovných a katolíckych veriacich. Naša odpoveď na tieto podlosti je: *Nech žije Jednota Katolíckeho Ludu!*

Socialdemokracia a židovstvo.

Poprední židia cítia, že to ku nič dobrému nepovedie, čo na teraz židovskí vodcovia s robotníctvom ztvárajú a začínajú sa už sami haňbiť za tých chýrnych Jakobov, ba osvedčujú sa už aj verejne, že oni nič nemajú s týmito internacionálnymi revolucionármi.

V tomto zmysle obracajú sa na židovstvo Uhorska židovské noviny, ktoré pod menom «*Nemzeti Allam*» v hlavnom meste vychodia. V článku «Otvorená otázka» vyvyšujú tieto noviny židovstvo najprv do tretieho neba, pospomínajú potom všetko možné a nemožné, ku dokázaniu toho, ako veľmi osožné je židovstvo Uhorskej krajine a konečne vyzývajú židovstvo, aby sa otvorene a už celkom otvorene osved-

čilo, že ono nič spoločného nemá so socialdemokraciou a jej záhubným, revolucionárnym smerom.

Že židovstvo Uhorska dostatočnú príčinu má haňbiť sa za ohavné kúsky Jakobov, o tom sme presvedčení. Veď to ani česť, ani chvála není pre židovstvo, keď tí Jakobovci rozkazujú robotníkom, aby po uliciach škandále robili, okná vybijali, sklepy vyrabovali, ľuďom blavy prebijali. Za toto sa židovstvo ozaj haňbiť musí a to tým viacej, lebo sa nedá zapierať, že hlavný vodca socialdemokratov, Jakub *Weltner*, trinásteho septembra robotníkov doprosta huckal, aby napadli katolícky pochod cez Andrassy ulicu. Že medzi tými, čo vtedy katolíkov napadli, bolo mnoho židov, to vysvitá z menoslova tých, ktorých policaj zatkla a proti ktorým zavedené je pokračovanie pre rušenie náboženstva. Za toto sa tiež haňbiť musí židovstvo.

Najviacej ale sa musí haňbiť židovstvo, keď pováži, že celá tá zkazonosná socialdemokracia zo židovstva pochádza. Internacionálnej socialdemokracie zakladateľom bol žid *Marx*. Najohnivejším agitátorom nemeckých socialdemokratov bol žid *Lassalle*.

So židovskými zakladateľmi a vodcami socialdemokracie cudzozemská neideme sa pri tejto príležitosti bližšie zaoberať. Tu máme pred sebou vodcov socialdemokracie Uhorska. Pohlíadnime, čo sú to za ľudia. — Keď si jejich mená prečítame, hneď budeme vedieť, zkadiaľ vetor fúka a presvedčíme sa na vlastné oči, že u nás socialdemokracia a zavedené ňou robotníctvo nachodia sa celkom v židovských rukách. Celý svet vie v Uhorsku, že tu na teraz robotníctvo balamutia a terorizujú nasledujúci židovskí vodcovia: Jakub **Weltner**, Miksa **Groszmann**, Manó **Buchinger**, Ernest **Garami**, Alexander **Garbai**. Ako socialdemokratickí voľnomyselníci a vraj učenci (?) známi sú Oskár **Jászi**, Samu **Fényes**, Žigmund **Kunfi** a ešte niekoľko takých mudrlantov. Židovstvo teda nemá práva o sebe tvrdiť, že so socialdemokratmi nič spoločného nemá. To sa ostatne aj v krajinskom sneme dokázalo. Za príležitosti toho hnusného atentátu, aký spáchali socialdemokrati 13. septembra proti katolíkom, budapeštianska policaj prísne proti nim zakročila. Tu ale zas len žid a krajinský vyslanec, Alexander **Pető** (Polacsek)

interpeloval ministra vnútra preto, že policajti so socialdemokratmi brutálne zachodili. Prečo sa práve žid Petö (Polacsek) zaujal za tých socialdemokratov, čo vykrikovali na katolícky pochod: «Dolu s križom!», čo do biskupov blatom hádzali? Že prečo? Lebo je krajinský vyslanec žid Petö (Polacsek) tiež socialdemokrat. Či teda židovstvo nič spoločného nemá so socialdemokraciou?

Za podlosti socialdemokratických židovských vodcov haňbí sa už aj pravoveriace židovstvo, takrečeni orthodoxi; v novinách «Zsidó Hiradó» uverejňujú nasledujúce vyzvanie:

«Všetci tí, čo sa ku internacionálnym socialistom pripojili, čo jejích učenia, zásady ohlasujú, nemôžu byť členami, veriacimi orthodoxného izraelského vierovyznania. Neni a nemôže byť orthodoxný žid internacionálnym socialistom, my s nimi nič spoločného nemáme, neni medzi nami žiadneho spojujúceho nás zväzku».

Orthodoxné židovstvo sa na toľko haňbí za oplanstvá socialdemokratických Jakobov, že ich verejne exkomunikovalo.

V židovských novinách: «Allgemeine Jüdische Zeitung» zas píše židia nasledovne: «Pravda je síce, že vodcovia socialdemokratov sú zväčša rodení židáci, my ale s týmito ľuďmi nemáme nič spoločného».

Všetky tieto židovské osvedčenia len toľko znamenajú, že židovstvo nechce byť zodpovedné za tie hnusné výstupky, aké jednostajne ztvárajú socialdemokratickí židovskí vodcovia. Tú pravdu, že je socialdemokracia celkom židovská strana, židovstvo tým nepodvráti, že sa za Jakobov haňbí.

Za socialdemokratických Jakobov haňbí sa už aj samé židovstvo; lež nehaňbia sa verejne s nimi spriahať Hodža a jeho súdruhovia. Veď Hodža len nedávno povedal, že sa aj so samým diablom spojí. — Proti komu? Zaiste proti kresťanstvu.

Španielský kráľovský pár v Budapešti.

Španielsky kráľ *Alfons XIII.* a jeho manželka, kráľovna *Ena Viktória* ešte minulého roku zamýšľali navštíviť jeho veličenstvo nášho kráľa. Táto návšteva odtiahla sa pre chorlivosť jeho veličenstva až po teraz. Ku zodpovedne slávnostnému prijatiu kráľovského páru, hlavné mesto porobilo prípravy v obrovských rozmeroch.

Keď aj španielsky kráľovský pár 1. októbra do Budapešte dorazil, prijatý bol tak veľkolepým spôsobom, že tomu podobného sotva kde vidieť za našich časov. — O návšteve španielskeho kráľovského páru v Budapešti podávame nasledujúcu zprávu:

Prípravy ku privítaniu kráľovských hostov: Hlavné mesto ozdobilo všetky ulice, ktorými tiahnuť mal kráľovský pár od západného nádražia ku kráľovskému hradu do Budína, triumfálnou bránou a zástavami v španielskych a uhorských farbách, čo najskvostnejšie. Obyvateľstvo tých ulíc zas okrášlilo obloky a balkóny pokrovcami a draperiami. — Ku prijatiu kráľovských hostov vyrukovala celá vojanská posádka. Vojsko postavilo sa na pravej strane ulíc, na ľavej strane stáli policajti. Takmer celé mesto bolo na nohách a obecenstvo zaplavilo všetky trotuáre od západného nádražia až po samý kráľovský hrad v Budine.

Ku privítaniu kráľovských hostov prichádzali už po druhej hodine jedno za druhým hlavní vojanskí, občianski a dvorní hodnostári. Za týmito prišiel pred trefou hodinou

Jeho veličenstvo náš kráľ oblečený v rovnošate španielskeho maršalla a na hrdle mal veľkú reťaz španielskeho rádu zlatého rúna. V sprievode jeho veličenstva prišli dedič trónu Franc Ferdinand v rovnošate jazdeckého generála, arcikniežia Fridrich, Jozef, arcikňažná Maria Annunciata, ako repräsentantka dvora, arcikňažna Izabella a Augusta a členovia sprievodu. V dvornej čakálni stáli diplomati. Jeho veličenstvu kráľovi, ako i členom dvoru obecenstvo hlučne eljenovalo. Kráľ priduc na nádražie, prehladol parádnou stotinu, vypočul zprávu kommandujúceho veliteľa a potom sa rozprával s členami dvoru, generálmi a veľvyslancami. Potom oslovil hlavného mešťanostu Budapešti Füleppa a mešťanostu Bärezyho, ktorým vyslovil svoje uznanie.

Presne o tretej hodine dorazil v osobytnom dvornom vlaku na západné nádražie:

Alfons XIII, španielsky kráľ a kráľovna Ena Viktória s veľkým sprievodom. Vojenská banda hrala španielsku hymnu. Z vlaku vystúpil najprv kráľ Alfons v rovnošate plukovníka svojho uhorského pluku a s veľkou stužkou rádu sv. Štefana. Kráľ Alfons úctiplne pristúpil ku nášmu kráľovi, ktorý ho vrele objal a dvakrát pobožkal. Nato vystúpila z vlaku kráľovna Ena Viktória v modrých hodvabných šatoch. Kráľ Alfons predstavil svoju manželku nášmu kráľovi, pred ktorým sa kráľovna hlboko poklonila a chcela mu božkať ruku, ale jeho veličenstvo si odtiahol ruku a on božkal kráľovnej ruku. Potom dvaja panovníci prešli pred parádnu stotinou a kráľovna Ena Viktória prijala pozdrav arcikňažien. Zatým náš kráľ predstavil svojmu hosťovi generálov, diplomatov a uhorských pánov, ktorým kráľ Alfons radom ruku podal. Potom kráľ Alfons predstavil jeho veličenstvu a arcikniežatám členov svojho sprievodu. Po vzájomnom predstavení a po rozhovore náš kráľ podal ruku španielskej kráľovnej a viedol ju cez dvornú čakáľňu ku jej hyntovu. Nato panovníci, členo-

via dvoru a sprievodu posadali si na dvorné koče a začalo sa:

Vtiahnutie do Budínskeho kráľovského zámku.

Na predku jazdilo 10 policajtov na sivých koňoch a za nimi nasledoval rad kočov. V prvom koči sedel hlavný policajný kapitán Boda, v druhom mešťanosta Bärezy a na treťom hlavný mešťanosta Fülepp. Za nimi nasledoval jeden dvorný fullajtár na koni, za ktorým v utešenom dvornom hyntove, do ktorého boli zapriahnuté štyri biele kone, viezli sa dvaja králi: Alfons XIII. a Franc Jozef I, v druhom tiež takom hyntove viezla sa kráľovna Ena Viktória a arcikňažna Mária Annunciata. Zatým nasledovali ostatné koče, na ktorých sa viezli: dedič trónu Franc Ferdinand, arcikniežatá a arcikňažny a ostatní dvorní hodnostári, diplomati taktiež členovia sprievodu.

Keď sa prvý hyntov objavil, obecenstvo začalo sa rozčulene hýbať. Ozvalo sa kommando veliteľov vojska, vojaci stali si do haptáku, trúby hučaly, bubny rapotaly a bandy začaly hrať hymny. Odrazu obrovského počtu obecenstvo začalo hlučne éljenovať. Z okien domov mávali ručníkmi, tu i tam sypali kvetiny. Kráľ Alfons salutujúc prijímal poklonu čiat a obecenstva a kráľovna Viktória ustavičným kývaním hlavy a s úsmevom ďakovala hlučne éljenujúcemu obecenstvu.

Ešte nebolo 1/4 hodiny, keď dvorné hyntovy došli na dvor kráľovského palácu. Obrovský zástup ľudu na námestí sv. Juraja hlučným éljenovaním vítal kráľa, jeho vysokých hosťov a členov dvora. — Hostia šli do svojich komnat! náš kráľ viedol kráľovnú Viktoriu a španielsky kráľ s arcikňažnou Mariou Annunciatoú šiel na prvé poschodie, kde v salóne jeho veličenstvo predstavil svojim hosťom spoločného zahraničného ministra baróna Aehrenthala, ministerpredsedu Wekerleho a členov uhorskej vlády, spoločných ministrov, rakúskych ministrov, horvátskeho bána, dvorých hodnostárov, kapitána telesnej stráže a dvorné dámy. Po predstavení kráľ Franc Jozef a španielsky kráľovský pár utiahol sa do svojich komnat. Popoludní o 6. hodine bol rodinný obed.

Kráľa Alfonsa hneď po jeho príchode prijal jeho veličenstvo kráľ. Návšteva kráľa Alfonsa u nášho panovníka trvala takmer za hodinu. — Kráľ Alfons vyslovil vďaka jeho veličenstvu za skvelé a srdečné uvítanie a súčasne i v mene kráľovnej Viktorie tlumočil panovníkovi Francovi Jozefovi svoje najvrelejšie blahoželania z príležitosti 60-ročného panovníckeho jubiläuma jeho veličenstva.

Na počtu španielskeho kráľovského páru jeho veličenstvo náš kráľ dal sriadiť 1. októbra večer tanečnú zábavu, totiž

Dvorný bál. Na tejto zábave prítomní boli krom jeho veličenstva kráľa a kráľovského páru španielskeho všetci v hlavnom meste meškajúci arcikniežatá a arcikňažny, najvyšší hodnostári cirkevní a vojanskí, sbor diplomatický, členovia vlády uhorskej a rakúskej, skoro všetci členovia krajinského snemu a veľmi početná

aristokracia. Pod zábavou jeho veličenstvo, ako aj španielsky kráľ oslovili početných. Španielsky kráľ medzi mnohými oslovil pápežského nunciusa viedeňského a začiatkom i po zakončení rozhovoru nunciusovi úctive bozkal ruku. Zábava trvala do pol jedenástej v noci, kedy jeho veličenstvo a španielsky kráľovský pár utiahol sa do svojich komnat. Ne druhý deň, 2. októbra:

Španielsky kráľovský pár slyšal svätú omšu o 9. hodine v kaplnke kráľovského zámku. Po sv. omši nasledovali návštevy. Španielsky kráľ navštívil pápežského nunciusa v jeho byte v hoteli Pannonia. O 12. hodine prijal predstavenie oficierov po ňom menovaného cis. a kráľ. 38. regimentu, o pol jednej účasť bral na raňajkách, ktoré sbor tohože regimentu ku jeho počte zariadil a o 3. hodine navštívil muzeum krásneho umenia, muzeum hospodárske a Park-klub v mestskom lesíku. Večer dal jeho veličenstvo náš kráľ ku počtu španielskeho kráľovského páru v ceremonálnej sieni:

Dvorný obed. Na tomto okrem jeho veličenstva kráľa a španielskeho kráľovského páru prítomní boli členovia panujúcej rodiny, španielski štátni, dvorní a vojenski hodnostári, spoloční ministri, členovia uhorskej a rakúskej vlády, diplomati, početní uhorskí hodnostári atď.

Na obede jeho veličenstvo kráľ vyniesol na svojich hosťov zdravicu, v ktorej prízvukoval svoju radosť nad tým, že v hlavnom meste svojho uhorského kráľovstva mohol prijať svojich hosťov. Zatým vyzdvihol priateľstvo jestvujúce medzi dvoma panujúcimi domami a dobrý pomer, ktorý Uhorsko-Rakúsko a Španielsko spája.

Kráľ Alfons v svojej reči osvedčil sa, že v jeho žilách tečie Habsburgská krv a poďakoval sa kráľovi, že ho vymenoval za jazdeckého generála. Potom aj on hovoril o tradičnom priateľstve, ktoré dve pokrevenské dynastie spájajú.

Po dvornom obede bol zábavný večierok v paláci grófa *Karácsonyiho*.

Odcestovanie španielskeho kráľovského páru. Španielsky kráľ a kráľovna 3. októbra ráno slyšali sv. omšu. Popoludní o 3. hodine jeho veličenstvo náš kráľ a tu meškajúci členovia kráľovskej rodiny, španielsky kráľovský pár medzi hlučnými ováciami početného obecenstva odprevadili na západné nádražie, kde španielsky kráľ a kráľovna po srdečnom odobraní sa od jeho veličenstva a prítomných, o štvrt na štvrtú odcestovali do Viedne.

POLITICKÉ CHÝRY.

Maďarská ľudová strana proti pochtivému všeobecnému volebnému právu.

Pod týmto dlhým titulom tľacha «Slovenský Týždenník» dve na tri proti kresťanskej ľudovej strane. Tá volebná reformá, ktorú si jeho socialdemokratickí «elvtárši» kdesi ukradli, mu už celkom pomútila rozum. Pise «Slovenský Týždenník»: «*My ale poznáme čierne*

bandy a reskírujeme jedno proroctvo. Na toto my len tú odpoveď máme: Vy pane Hodža neznáte kresťanskú ľudovú stranu a akési čierne bandy, bo by ste ani o kresťanskej ľudovej strane, ani o akýchsi čiernych bandách jednotajne vospust sveta neblúznili. My ale náležite známe červené bandy socialdemokratické s ktorými ste sa proti najsvätejším zaujmom slovenského ľudu verejne sprísahal, že sa od vás poriadny ľud prv ako sa nazdáte odvráti, ktomu ani proroctva netreba reskírovať.

Veľké schromaždenie ľudu vo Veľkých Levároch.

V zpráve o veľkom shromaždení ľudu vo Veľkých Levároch píše «Slovenský Týždenník» s veľkou radosťou: «*z Malaciek prišlo mimo prívržencov slovenskej národnostnej strany aj 50 organizovaných slovenských socialistov*». To je pravda hlavná vec, že tam bolo 50 organizovaných socialdemokratov. Prečo ale «Slovenský Týždenník» nepíše pravdu, že prečo? Bo on pravde vždy vyhýba, ako čert svätenej vode.

Tam prítomný.

Akýsi tam prítomný píše v «Ľudových Novinách» z Rajca o utvorení shromaždení Katolíckej Jednoty 13. septembra vydržiavanom. V jeho dopise nemohol sa zdržať a musel kresťanskú ľudovú stranu nasledovne napadnúť: «*Lež ľudia boží, dajte si sami odpoveď na to, k jakému inšiemu cielu dala sa prekrsťiť ľudová strana na katolícku jednotu?*» Ľudová strana nemá na to potreby, aby sa dala prekrsťiť, ona je a ostane politická strana kresťanská a vždy ľudová. Na socialdemokratov sa prekrsťili národnári skí vodcovia.

Nový terorizmus socialdemokratov.

Štvrtého októbra červení socialdemokrati na Andrássyho ceste 15 rázy vysterili na policajtov z revolverov. Viacej socialdemokratov policajti na to ranili a viacerých zatkli.

Z CUDZOZEMSKA.

Balkán.

Bulharsko samostatné. Bulharsko vyhlásili 5. októbra za samostatné kráľovstvo. Panovník Bulharska bude sa volať nie kráľ, lež cár bulharský.

Annexia Bosny a Hercegoviny.

Jeho veličenstvo kráľ, prípisom kráľovským od 5. októbra ministerpredsedu dra Wekerleho na známosť dáva svoje najvyššie rozhodnutie, že práva suverenity aj na Bosnu a Hercegovinu rozprestiera.

Turecko.

Nepokoje v Carihrade. Následkom vyhlásenia ne-odvislosti Bulharka zmáhajú sa nepokoje v Turecku. Najmä obyvateľstvo muzulmanské šťve oproti tureckej vláde, že nevedela prekaziť celkové oslobodenie sa Bulharska z pod suverenity sultána. Všetke znaky tak poukazujú, že v krátkom čase väčšie a ťažšie následky budú mať tieto nepokoje.

Srbsko.

Rozčulenosť v Srbsku. Následkom vyhlásenia ne-odvislosti Bulharska a annexie Bosny a Hercegoviny kroz Uhorsko-Rakúsko, vrie aj v susednom Srbsku. — Bude to ale len taký slamenný oheň, lebo Srbsko ozaj nemá spôsobu veľmi sa vystavovať.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

BESEDNICA.

Však keď príde otecko domov...

Keď sa Janko narodil, jeho sladká matka zomrela. Jeho otec sa o poldruha roka oženil. Macochu priviedol do domu. Bola to taká macocha, jakých je najviac na svete. Ani lepsia, ani horsia, jako ostatné. Aj ona mala z prvého manželstva jedno dvaročné malé dievča. Bola pekná, mladá, po zábavách pachtiaca, pánska žena, ktorá s najlepším úmyslom prichytila sa do nového svojho zástoja. Do zástoja macochy. To je síce ťažký zástoj; obzvlášťne, keď je aj vlastné dieťa pri macoche.

— Zbožňujem tohoto malého chlapca!

Takto vravela žena denne aj dvadsaťrázy po čas mädových týždňov. Vedela, že s týmto spôsobí radosť svojemu manželovi, ktorý Janka veľmi miloval.

Dve deti spolu riasťly a pekne sa vyvinovaly. Jedno bolo tiché, poslušné, dobré dieťa. Druhé nezbedné, neposlušné a zdorovité. Nevlastný chlapec bol ten dobrý, vlastné dieťa bolo to zlé. Položenie bolo celkom také, jaké zvyklo byť v bajkách o deťoch a v sentimentálnych románoch.

Macocha už neopakovala, že zbožňuje Janka. — Radšej sa vždy žalovala svojemu manželovi, ktorý bol dlhší čas vzdialený od domu. Manžel miloval svoju manželku, k malému dievčaťu bol nežný, ale najlepšie miloval Janka. Keď prišiel domov, vždy musel byť rychtárom medzi nimi. Bol spokojný, múdry človek, a tak ku všestrannému uspokojeniu rozohnal mrákavy, ktoré hrozily zatičením manželskému jeho životu.

Ale navzdor tomu, macocha a Irma zo dňa na

deň lepšie nenávidely Janka, ktorý musel mnohé neprá-
vosti znášať v rodičovskom dome.

Úbohý, malý chlapec mnoho býval vonku v čelad-
níku. Tu a tu vyšiel ku Mariške. Stará slúžka, ktorá
ešte za života prvej ženy prišla do domu, s láskou
ochraňovala sirotu.

— Neplačte, môj milý, neplačte! Utrite si pekne
očičká. Však keď príde otecko domov, tá zlá Irma do-
stane od neho. Jankovi ale donesie otecko cukríky a
husára na koni. Veru!

Malý mládenec obyčajne sa aj potešil v čeladníku,
kým Irma, do hodvabných šiat oblečená, háklivá bá-
bika, dnu v salone fňukala, medzi matkynými cifrova-
nými hosťami.

Keď potom otecko prišiel domov, malý Janko s
vyčervenenou tvárou, naradostený skočil mu do náručia
a vo veľkej svojej blaženosti, nemo pritísnul ho k sebe,
jako len vládal s vycivenými, slabými svojimi ručičkami.

Otcovi v takýto čas vystúpili slzy do očí a po-
bozkal malého chlapca beľavé vlasy.

— Ty sladká, malá, moja sirota.

Otec vždy viac a viac času trávil von z domu.
Veľa peňazí musel zarábať, aby stačilo matke a Irme
na cifrované šaty, parádu a hostinky.

Janko už nemusel viac vychádzať do čeladníka.
Stále sa tam ubytoval, odkedy jeho sladký otec tak
často bol preč z domu. — Stará Mariša bola k nemu
dobrá a nežná. Ale preto malý mládenec mnoho plakal
a mnoho sužoval Marišu, že kedy príde otecko domov?
A len vtedy bol opravdive šťastný, keď bol spolu so
svojim sladkým oteckom.

Raz potom aj taký čas nasledoval, že ani otecko
neprišiel viac domov. Jedno ráno, keď sa Janko pre-
budil, stará Mariša mala na červeno vyplakané oči a
na hlave čierny ručník. Po dome chodili cudzí ľudia.
Sluhovia sa šopkali. Ku matke privolali doktora, lebo
omdlievala a dostávala krčie. Dve šovkine ustavične
pracovali; šily čierne šaty. Matka a Irma ale na druhý
deň od hlavy do päty v čiernom oblečené, odcestovali
ku železnici. O Janka sa nikto nestaral, len stará Ma-
riša ho vzala na lono a plačúc ho pobozkala. — Dieťa
nevedelo, čo to všetko znamená a diviac sa, hladelo
na starú slúžku.

— Kedy príde otecko domov?

Načo Mariša ešte väčšmi plakala a s vreľou láskou
tahala na nádra malú sirotu.

Sladký jeho otec ale pod týmto časom ležal v spi-
táťe susedného mesta. Chladný, mŕtvý, s vražednou
guľkou v srdci... Nikto nevedel, či padnul za obet
zlým ľuďom, alebo si sám vyhasil život. Tak ho našli
v lese, v svojej krvi ležiaceho.

Na tretí deň matka a Irma prišli domov a pomaly
všetko prišlo do starej kolaje.

Janko už celkom sa stal obyvateľom čeladníka.
U matky bola vždy spoločnosť v salone, pod ktorým
časom malý chlapec sto a sto rázy sa pýtal starej
Mariše:

— Kedy príde otecko domov?

— Však príde domov, moje drahé! Len buďte mi
dobré!

Úbohý, malý chlapec síce aj bez toho bol tak
dobrý, že nemal páru. Milou jeho hračkou bol jedon
malý, drevený kôň, ktorého mu sladký jeho otec pri-
niesol naposledy. Taký obyčajný, barvený, drevený kôň,
čo za niekoľko halierov predávajú. Cez celý deň pre-
bavil sa s ním na zemi.

— Však veru, keď otecko príde domov, aj husára
mi prinesie na neho? Pravda Mariša?

— Prinesie, drahé moje, prinesie! — A stará slúžka
kradmo si utierala slzavé oči.

— Keď príde otecko domov!

Toto bola celá nádej úbohej, opustenej siroty.

(Dokončenie nasleduje.)

Verejná prosba.

V Tajove (Zvolenská stolica) 23. septembra
veľký oheň povstal. Zhorelo 29 domov. Bez
bytu, odevu a živnosti je 40 robotníckych ro-
dín. Škoda obnáša 82 tisíc korún. Z poistenia
sa dostane tritisíc korún. — Bieda je brozná.
O láskavé milodary prosí farský úrad (*Plébánia
Hivatal, Tajó, Zólyom megye*) v Tajove.

Georg Ohrival,
farár.

CHÝRNIK.

Meniny jeho veličenstva kráľa. Vo sväto-štefan-
skej kaplnke kráľovského hradu rano o 8. hodine odbý-
vala sa 4. okt. tichá sv. omša, ktorú slúžil pápežský pralát
Karol Kanter a na ktorej prítomný bol i jeho veličen-
stvo kráľ. V tej istej kaplnke o 11. hodine predpoludním
odbavovali sa slávnostné poďakovacie služby Božie, na
ktorých krem kráľa prítomný boli arciknieža Jozef so
svojou familiou a dvorní hodnostári. — V chráme bu-
dapeštianskej vojenskej posádky tiež boly služby Božie,
na ktorých prítomní boli všetci generáli, štábni a hlavní
důstojníci vojenskej posádky v Budapešti. Úradné služby
Božie odbavovali sa o 10. hodine v korunovačnom
chráme kráľa Matiaša a na týchto prítomní boli čle-
novia vlády a zástupitelia všetkých vrchností.

Oslavovanie kardinála Samassu. Kardinál Jozef
Samassa arcibiskup jágerský 30. septembra slávil svoje
80. narodeniny. Z tejto príležitosti v Jágri (Eger) mi-
moriadne vrele a imposantne oslavovali vynikajúceho

arcipastiera. V utorok večer hudobný zbor v Jágrí ležiacého 60. pešieho pluku poctil staručkého arcipastiera serenádou. V stredu ráno o 9. hodine v stolnom chráme boli poďakovacie služby Božie, ktoré odbavoval biskup Ludvik Szmrecsányi a na ktorých krem kardinála Samassu prítomná bola deputácia kňazstva jágerskej diecézy, krem toho veľa reholníkov, ďalej náčelníci občianskych a vojenských vrchností, žiaci všetkých škôl s professormi. Predpoludním Literárny spolok jágerskej arcidiecézy vo veľkej sieni lyceuma vydržoval slávnostné valné zhromaždenie, na ktorom oslavovali kardinála Samassu. Odtiaľto celé kňazstvo pod vedením veľprepošta biskupa Roberta Begovseviča šlo na poklonu do arcibiskupskej residencie, kde po pozdravujúcej reči veľprepošta a po odovzdaní pamätnej zlatej medailly 80-ročný kardinál povedal ku prítomným reč, ktorá vzbudila hlboký dojem. Inej poklony nebolo, lebo vysoký vek kardinála vyžaduje šetrenie. Na poludnie bola v arcibiskupskej residencii hostina, taktiež aj v jágerskom semeništi, kde sriadili peknú slávnosť. Kardinál Samassa poslal chudobným mesta Jágra 2000 korún.

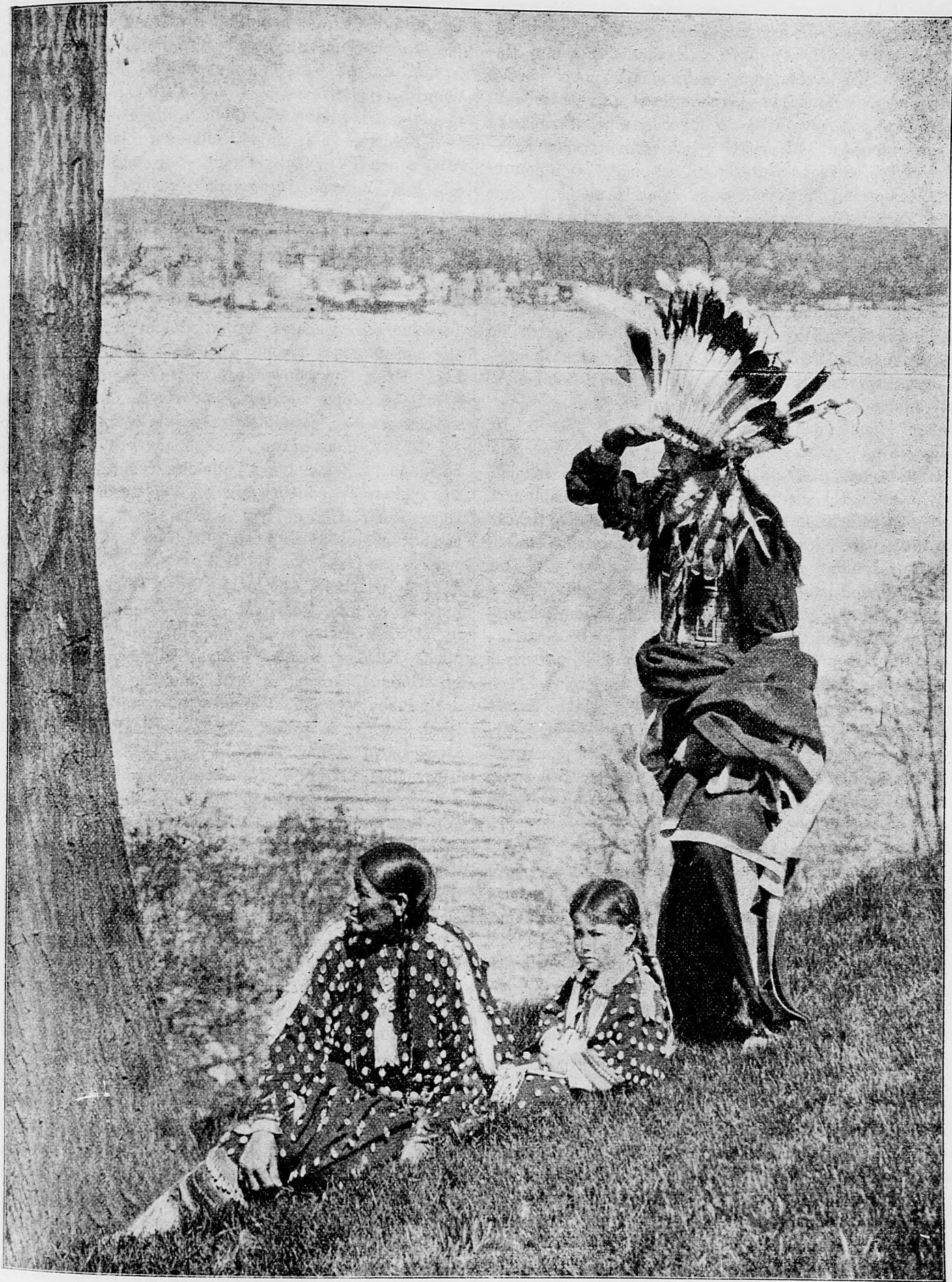
Chýry zo Spiša. Do levočského kat. gymnáziuma sa dalo na tento školský rok 205 žiakov zapísať; do podolínskeho štvortriedového katolíckeho gymnáziuma piaristov 65 žiakov. — V Spišskej Sobote dňa 22-ho septembra v noci 11 domov a 9 plných stodôl zhorelo. Škoda asi stotisíc korún obnáša, z ktorej sa ani polovica nenavrátia skrze assekuráciu. Tak sa zdá, že dakto z pomstvy podpálil. — Vo Veľkom Slavkove sa minulé dni v noci, doteraz neznámi zloději do krčmy vlámali a odtiaľ ovce a čo len so sebou vziať mohli, ukradli. — V Krompachoch, dňa 17. septembra jeden dom s bočnými staviskami zhorel. — V Levoči si 61-ročný Jozef Topporezer, pre nevyliciteľnú chorobu, s ostrou britvou hrdlo prerezal. Kde není viery, tam niet ani trpezlivosti! — Teraz je u nás pohyb, aby sa medzi Štrbským jazerom a Barlangligetom električná železnica stavala. Štát je hotový na ten cieľ 800 tisíc korún dať. Tá železnica by zaiste veľmi pozdvihla navštevovanie našich čarokrásnych Tatier. — Cestu medzi Štrbským jazerom a Barlangligetom, ktorá do teraz len štyri metre široká bola a tak terajšej veľkej premávke už nezodpovie, chcú na osem metrov rozšíriť. Rozšírenie tej z 35 kilometrov pozostávajúcej cesty, má 367 tisíc korún stáť. Stolica túto summu od štátu pýta. — Dňa 1. októbra bol prvý mráz.

Slávnosť v Nových Zámkoch. Teraz je tomu dvesto rokov, čo rakúsky generál Heister s 15.000 vojakmi napadol mesto Nové Zámky (Ďersekujvár), ktoré bránili hrdinovia kniežata Franca Rákócziho. Dobýjanie zámku započalo sa 21. septembra 1708. Generál Heister sa vystatoval, že za dva týždne zaujme zámok a že ho na rumy dostrieľa. Po nepočtených útokoch a po vystrelení tritisíc gúl ale soznal, že všetko jeho napnutie síl proti udatnosti zámok brániacich kurucov je marné a 12. októbra vzdajúc sa dobýjania zahaňbený odtiahol zpod zámku. Obyvatelstvo Nových Zámkov rozpamätá-

júc sa na túto skvelú udalosť, dňa 11. októbra zasväť pamiatku hrdinských kurucov. Predpoludním o 9. hod. vo farskom kostole budú sa odbývať slávnostné služby Božie, o 10. hod. ale bude slávnosť pred Kossuthovým pomníkom. Večer celé mesto osvetlia a sriadia hudobný večierok.

Chýry z biskupstva košického. Jubilárna slávnosť 50-ročnej pamiatky vysvätenia za kňaza pápeža Piusa X. pre veľký odpust na kalvárii z 20. septembra preložená bola na nasledujúcu nedeľu totiž 27. septembra. Z tejto príležitosti osvietení pán biskup dr. August Fischer Colbrie slúžil slávnostnú sv. omšu s veľkou assistenciou a kázan držal pápežsky protonotár, prepošt, kanonik a farár Ondrej Kozora. Na jubilárnej slávnosti prítomné boli vo veľkom počte stoličné a mestské notability. Osvietený pán biskup 1. októbra odcestoval do Budapešte ku konferencii biskupského sboru. — Katolícky tovarišský spolok stavá dom na jedno poschodie. Múri už stoja až po strechu. Stavanie z tejto príležitosti ako je to v obyčaji bolo 26. septembra krásne ozdobené, palier Ján Novák povedal pri zariadenej slávnosti peknú reč, a staviteľstvo dalo hostinu 80 robotníkom. Na slávnosti prítomný bol aj osvietení pán biskup. — Jozef Liteczky farár z obce Kassaujfalú, ku všestranne sústrasti zomrel v 54 roku veku svojho. Cez 22 rokov usilovne a obetovave pracoval na blahu svojich veriacich. Hájil ich pred mestskými socialdemokratmi a založil im spolok prekvitajúci kresťansko socialný. — Na oznanie jeho veľkých zásluh osvietení pán biskup vymenoval ho vlni za biskupského radcu. — Ludvik Gruska pápežský tajomník a farár zo Sárospataku v obci Boldogkőváralja založil ženskú kongregáciu a prijal do nej 93 dievčienec. — Martin Schopp preložený je z Felsőolesváru za kaplána do Tályu. — Ladislav Braun k doplneniu štúdia bohoslovie kruz osvieteného pána biskupa poslaný je na jednoho roka slobodu do Innsbrucka. — Katolícky autonomičný kruh vydržoval 29. septembra výborové zasadnutie na ktorom prítomný bol aj osvietení pán biskup a jeho exeellencia Eugen Bercelli. V zasadnutí ustálili program na zimu. — Katolícky čítací kruh držal 27. septembra zábavu vinobranie rečenú. Hostov prijal a vital pápežský protonotár, prepošt, kanonik a farár Ondrej Kozora.

Chýry zo Sáriša. Prešov. Výstava ovocná, zahradná a drúbeže otvorená bola slavnostne 3. októbra. Ministra orby zastupoval štátny sekretár Adalbert Mezössy. Výbor výstavu s riadujúci slávnostne privital štátneho sekretára, po zahájení bola hostina a hudobné predstavenie. Zo 4 stolíc vystavili hospodári tie najkrajšie veci. — Prepošt farár Adalbert Zaborovszky 5. októbra odcestoval do Ríma, kde krajinské literárne Páznány družstvo vedie púť z príležitosti 50-ročného jubilea pápeža Piusa X. — *Abos:* 4. októbra bol tu na hore, veľký odpust z príležitosti sviatku svätého Ruženca. — Na odpuste bolo veľmi mnoho národu. Hrozne mnoho národu pristúpilo ku svätým sviatosťam. Svätú spoveď

Indianská rodina.

slyšali 22. duchovní. Slovenskú kázeň držal Alexander Uhrinovszky administrátor z Vörösvágásu, uhorskú kázeň držal vicedekan a farár z Kavocsán Edmund Kavecz. — *Kajáta*. Štefan Sárossy, tunajší notár narobil mnoho dlhov a údajne zpreneveril aj úradné peniaze a zutekal pravdepodobne do Ameriky. Opustil manželku s jednoročným chlapcom v najväčšej chudobe. — *Szinyeyfalva*. Franc Gutassy, tunajší učiteľ a organista s 1. októbrom poďakoval sa za zamestnanie.

Zákernický útok proti jednému kanonikovi. Z Pátiakostolov (Pécs) oznamujú: Biskup gróf Julius Zichy 1. októbra ráno viezol sa do obce Németi na birmovku. Pri ňom sedel jeho tajomník, v druhom koči ale pápežský pralát, kanonik Ján Spiess viezol sa za nimi. Práve vyšli z obce Szalánta, aby sa zvrtili do obce Németi, kde biskupa so slávnosťou očakávali. — Tu zrazu vyskočily z priekopy dve postavy, údajne so začmudenou tvárou a jedon z útočníkov zahnal sa ťažkou olovenou palicou na kanonika Jána Spiessa. Na šťastie koč nebol cele otvorený, preto úder netrafil hlavu kanonika, ale sa zachytil na zpolo spustenej záclone koča. Od silného úderu sa palica prelomila, načo útočníci ušli. Koče šly ďalej a keď cirkevní hodnostári prišli do obce, prípad oznámili žandarmerii. Žandári olovený koniec palice na mieste útoku aj našli, ale druhý koniec palice útočníci so sebou vzali. Pravdepodobne je, že zákerníci sú prepustení sluhovia pátiakostolskej biskupskej residencie.

Nehoda pri stavbe jedného mosta. Z Komárna oznamujú, že na železničnej čiare Komárom—Érsekújvár stavajú nad Dunajom most. Pri stavbe mosta udalo sa 3. októbra nešťastie. Pri štvrtom pilieri postavené lešenie ráno o ôsmej hodine sa v šírke štyroch metrov srútilo. Na lešení pracujúci robotníci Ján Loška a Ľudvík Szabó spadli do Dunaja. Szabóva oratovali, ale Loška zmizol vo vlnách.

Zamordovaná služka. Ešte 3. augusta vytiahli z Váhu mrtvolu Francišky Sikora, asi 18 ročnej devy, rodom z Lisej, ktorá slúžila u Lujzy Haas v Puchove. Vtedajšie vyšetovanie konštatovalo, že sa stala samovražda a mrtvolu po pitvaní pochovali. Ľud si ale to povrával, že dievča zavraždili, načo žandári začali stopovať a vystopovali, že sa stala vražda. Služku 30. júla napadla jej pani Lujza Haas a upodozrievala ju, že ukradla za jedon hrnček masti. Pre toto ju potom začala biť Dievča, ktoré práve hus krmilo, zunovalo bitku, vyskočilo a ruky rozzlostenej ženy zachytilo. Lujza Haas nato volala o ratu. I priskočil k ním Haasovej hosť, žiak z Koložváru Ferdinand Preisz. Tento pätnásťročný chlapec chytil poleno a začal ním služku biť, ktorá ale teraz už utiekla. Chlapec ju v zahrade dohonil a zase ju len bil natoľko, že dievča konečne bez povedomia kleslo na zem. Len neskoro večer prišlo k sebe. Vtedy sa vovliekla do domu, aby si pozbierala, čo mala, lebo už nechcel tam ostať ani len za minútu, ale mladý Preisz ju nepustil zavrel dvere a vískejúce dievča zase len začal biť, kým zase nepadla. Teraz sa už zľakla i

Haasova i Ferdinand Preisz. Mysleli si, že dievča zabili, lebo ho nijak nevedeli prebrať a veľkú starosť im robilo, ako dievča odstrániť. Ešte v noci najali svojho suseda čizmára Antona Opršala, aby odniesol dievča na most Váhu a aby ho hodil do vody. Čizmár skutočne i odvliekol v jednom vreci zamdleté dievča. I on si tak myslel zprvu, že je mrtvé, ale dáta pitvania svedčia, že prv než by bol dievča do vody hodil, žbadať, že ešte žije. Zdivočilý človek nato zaviazal dievčaťu nos a ústa a len potom ho hodil do rieky. Na základe dát vyšetovania Lujzu Haasovu a Antona Opršala zatkli. Následkom oznámenia žandarmerie i Ferdinanda Preisza chytili v Koložvári a odviedli ho do Púchova. Všetci traja sú vo vyšetrovacom väzení kráľ. súdnej stolice v Trenčíne. Svoj skutok najprv všetci tvrdošijne tajili, ale pod ťarchou dôvodov počinajú popúšťať. Manžel Lujzy Haas, ktorý bol chorý na nervy, pred desiatimi rokmi bez stopy zmizol. Žandarmeria zaviedla teraz vyšetovanie i v záležitosti zmiznutia manžela.

Boj s medvedom. Veľmi nebezpečná poľovačka bola dňa 14. septembra v hollolomnických lesoch (Spíš). Psi vyhaly aj jedného čierného medveda, o ktorom jágri neznali. Medveď tým smerom šiel, kde cigáňský jäger toporského zemepána, Jána Görgeyho, menom Jozef Tompa stál. — Ten vidiac medveda, strelil naň. Ťažko ranený medveď do huštiny utiekol a Tompa šiel pozorne za ním. Medzitým prišiel — čujúc krik — na to miesto z druhej strany hollolomnický lesný hájnik Michal Kinszky. Keď ho medveď zbadal, obrátil sa a pri svojom úteku dal sa do cigána, na zem ho zvaliac a za sebou ťahajúc, začal ho s pazúrami a so zubami trhať. Kinszky to vidiac, chytro strielal na medveda, ktorý znovu ranený, Tompu tam nechajúc, teraz na Kinszkyho sa vrhnul. S jedným úderom ho na zem zvalil a začal ho obrábať. Zaiste by ho bol roztrhal, keby mu syn nebol prišiel na pomoc, ktorý vidiac svojho otca pod medvedom, odhodlane vypálil gver a šťastlive zastrelil medveda. Na celom tele i na hlave nepočítanými ranami obsypaného cigána odviezli do kézmárk-skeho špitála, Kinszkyho ale, ktorý na nohe päť ťažkých rán má, doma opatrujú. — Medveď, ktorý asi 45 rokov mohol mať, vážil 176 kilov. Tak hovoria, že v tých lesoch má byť ešte medvedica s dvoma mladýma.

Dynamit pod pohovkou. Proti jednomu veľmi bohatému statkárovi v temeškejskej stolici pokúsili sa spáchať strašný attentát, ktorý sa ale — ako z Lippy oznamujú — len čiastočne vydaril. V obci Kelmák do bytu statkára Aurela Žuku neznámy človek vnišiel cez oblok, ktorý zabudli zavreť a pod pohovku položil dynamit. Dynamit v noci ohromným rachotom vybuchol a izbenné náradie na kúsky polámal, steny domu ale porúchal. Statkár, ktorý v susednej izbe spal, na jedno ucho ohluchol. Žandarmeria hľadá páchatela, ktorý svoj skutok údajne z pomsty spáchal.

Napadnutý poštársky sluha. Z Ružomberku píšú: Výpomocného poštárskeho sluhu Pavla Magyara 30. septembra večer, keď niesol telegramm do papierovej

fabriky pri Ružomberku, dvaja ľudia napadli a polenami ho srazili. Útočníci si mysleli, že sluha roznáša peňažné listy a že vo fabrike väčší obnos peňazí chce doručiť. Vyrabovali mu kapsu, v ktorej ale bolo len 70 halierov hotových peňazí. Zbojníkom posiaľ neprišli na stopu. Nebezpečne raneného doručovateľa telegrammov odviekli do prešporskej nemocnice.

Oheň. V obci *Lisková* v blízkosti Ružomberka 30. septembra popoludní pustošil veľký požiar. Jedna celá ulica stála v plameni. Zhorelo tridsať domov, fara a šesťosemdesiat hospodárskych budov so všetkou posväzanou úrodou. Oheň sa tak rýchlo šírila, že ani z domáceho náradia ani z hospodárskeho riadu nevedeli nič zachrániť. Škoda činí vyše tristotisíc korún, z ktorej len veľmi malá čiastka sa poistením vynahrádza.

Fabrika na cement v Žiline. Zo Žiliny píšú, že tamojšiu fabriku na cement, ktorá je známa pod firmou «Beočinská fabrika na cement úč. spol.» zariada tak, aby mohla 6000 vaggónov cementu ročne dorábať a k tomuto potrebné stavby sú už natoľko hotové, že nová zväčšená fabrika už na jar začne pracovať.

HOSPODARSTVO.

Hospodárske rady.

Zošľachtovanie obilia. Teraz je najprimeranejšia doba ktomu, aby zme si zaopatrili dobré zrno k sejbě. Z krásneho, zo zdravého a plného zrna bude zase krásne, zdravé a plné zrno. Zo zakrpateného zrna bude tiež zakrpatené, z ktorého nenamele sa ani múky, ani ju za poriadnu cenu odpredať nemôžeme.

Rozličné fajty pšenice, raže, jačmeňa, ovsa atď. povstali tak, že z rok na rok pri žatve povyberaly sa tie klásky, ktoré boli najlepšie vyvinuté a z týchto klasov zas len tie zrná, ktoré boli najpeknejšie.

Po 4—5 rokoch obdržalo sa potom také obilie, ktoré čo do klasu, do množstva zrn a do výnosu prevyšilo 3—4 násobne tú fajtu, z ktorej pochádzalo.

Pri tomto spôsobe zošľachtovania aj ten ošoh máme, že dorobíme si sami takú fajtu, ktorá je k našemu podnebiu už privykutá a nemusíme sa obávať, ako sa to často pri kúpených nových fajtách stáva, že sa v našom kraji nevydará.

Či sa vyplatí na podzim siať ďatelinu? Ďatelinu obyčajne radi sejavajú časně na jar, lebo dokázalo sa, že ďatelina čím časně sa seje, tým lepšie vykľie a bujnějšie rastie. Táto okolnosť pohla niektorých gazdov k tomu, že na pokus zasiali ďatelinu na podzim. Na jeden pozemok, ktorý bol vlhký hlinatý, zasiali ďatelinové semä do pšenice a na druhý, ktorý bol piesočnato hlinatý, zasiali ho do raže. Ďatelina ešte v jase

pekne síšla. Cez zimu nastaly tuhé mrazy a predsa v piesočnatej pôde ďatelina výborne prezimovala a dala hojnú úrodu, ale vo vlhkej, hlinatej pôde celkom vyhnula. Tak sa zdá teda, že ďatelina by sa lepšie darila, keď by sa do piesočnato-hlinatej pôdy na podzim síšla, ako časně na jar; čo by sa ale do vlhkej, hlinatej pôdy nemohlo odporúčať.

Ako máme zemiaky odložiť na zimu? Z kúsenosť nás učí o tom, že nielen živočichy, ale aj rastliny dedia vlastnosti ak výhodné, tak nevýhodné a preto je pravdepodobné, že niektoré fajty zemiakov ľahko hnijú. Každému gazdovi mnoho záležáť má na tom, aby to, čo dochová alebo dorobí, bolo čo možno najdokonalejšie, lebo len tak môže k niečomu prísť.

Zemiaky hneď pri kopaní majú sa dľa toho deliť, na čo ktoré chceme upotrebiť. Najzdravšie a najkrajšie sa majú osobitne do hromád klásť a na sadenia odložiť a ostatné, ktoré chceme spotrebiť, tiež odložme do zvláštnych hromád. Aby zemiaky čo najďalej do jara zdravé a zachovalé zostaly, potrebné je venovať im pri odkladaní najväčšiu opatrnosť, preto ich neslobodno nikdy vlhké ukladať, ale nakoľko možno za pekného počasia hneď na poli, alebo jestli je vlhké počasie, v stodole preberať a obschnúť nechať. Len suché zemiaky nech sa ukladajú do pivnice alebo do komôr. Aby pivnice a komory náležite vyschly, musia sa pred ukladaním zemiakov dobre vyvetriť: nech sa dá vypálené nehasené vápno na hromadu do pivnice alebo do komory, aby sa tak rečeno samo sebou od vlhkosti tamojšej vyhasilo a potom sa vynesie. Pod zemiaky nesmie sa dávať žiadna slama, lebo ona vlhkosťou zo zemiakov ľahko nasiakne, hnije a svoju hnilobu na zemiaky prenáša; jak chceme niečo pod zemiaky dať, dajme suchý piesok. Uložené zemiaky majú sa prikryť suchou slamou, ktorá, keď prevlhne, nech sa novou nahradí. Prikryvanie zemiakov je aj preto potrebné, aby svetlo neúčinkovalo na ne, lebo od toho ozeleňujú a stávajú sa škodlivými.

Varený jačmeň je výborným krmivom pre dojnú kravu a pre kone, ktorým si dobytok napraviť žalúdok a celé záživacie ústroje. Je vôbec z najzáživnejších krmív pre všetok dobytok. Krmili sa so sčkou; táto zaleje sa tou vodou, v ktorej sa jačmeň varil. V gazdovstvách, v ktorých sa jačmeň náležite roztrieduje, neme núde o toto krmivo, lebo čo ono aj zdarma nepride, ale padne dosť lacno, lebo dobre očistené obilie sa drahsie predá a výcudky nám zdarma ostanú.

Lep, ktorému neškodí ani voda ani horúčosť, hotoví sa nasledovne: Do štvrt litra vriaceho mlieka treba vínový ocot dotiaľ kvapkať, kým sa mlieko nesečne; teraz ho treba hneď z ohňa vziať, dobre roztrepať a odložiť. Keď mlieko vychladlo, treba roztrepať bielky z vajec a s vychladnutým mliekom dobre smiešať, potom toľko prášku z nehaseného vápna vmiešať, kým sa celá hmota neobrúti na kašu, ktorá sa má dobre rozrobiť, vymiešať. Touto kašou možno zlepíť: porcellán, sklo a hocjaké hlinené nádoby. Slepávajú sa zabité veci tak, že keď sa po natrení spomenutou kašou v hromade

držia, nechajú sa najprv usušiť na povetrí a potom vo veľkom teple, v čelustiach vykúrenej pece. Takto zlepené veci nerozpadnú sa ani vo vode ani na ohni.

Jablkové a hruškové víno. Z jablka dorába sa najlepší mušt, ktorý aj najdlhšie vytrvá, z hrušiek býva menej dobrý mušt, ale obsahuje viacej cukru, preto je dobre, keď sa hruškový a jablkový mušt zmieša. Obyčajne z toho ovocia, ktoré nemáva najlepšiu chuť, býva najlepší mušt.

Čím ďalej ovocie leží, tým lepšie, ale pred vytláčaním musí sa všetko hnilé vybrať a odstrániť. Ovocie sa má vytláčať len dotiaľ, kým šťava tečie, ono sa nesmie rozdrúzať. Keď sa jadrá rozmadžgajú, mušt nadobudne trpkavú príchuť. Pri vytlačení ovocia prilieva sa obyčajne trochu vody. Ale mušt bez vody býva lepší; kto chce mať mnoho muštu, ten nech vytláča ovocie najprv bez vody a až pri druhom vytláčaní nech dodá vody: ale oba druhy muštu nech o sebe odloží. Pri vytláčaní a miešaní ovocia majú sa upotrebiť len drevené nástroje. Čistota je nevyhnutnou podmienkou.

Na jablkové víno sú potrebné dobre vyzreté jablká, ktoré nechajú sa za 2—3 týždne uležať, potom sa očistia a rozmadžgajú na kašu, ktorá sa necha stáť za 24—28 hodín v kadi, aby trochu kysly, a keď zčervenajú, pretlačia sa. Pretlačená tekutina vleje sa do suda, ktorý sa len slabo zapchá, do nej sa pridá trochu spiritusu, a keď náležite ukysne, sud sa zatvorí. Vykysnutý mušt môže sa aj stočiť do malých nádob, aby sa dlhšie udržal a lepšej chuti nadobil.

Iný spôsob. — Šťava z jablka robí sa takto: šťavnaté a sladké jablká sa rozkrájajú a vytlačia, potom sa nechá šťava 12 hodín stáť, vleje sa do suda a pridá sa do nej cukor, rozpustený vo vrelej vode a nechá sa na teplom mieste kysnúť, pri čom sa dolieva vodou.

Asi 6—8 týždňov nechá sa v pivnici a potom sa môže do fliaš stočiť. Flaše majú stáť a nesmú sa zpočiatku tuho zapchať. Neskôršie ich z času na čas pozreme, či na dne nenie usadliny; jak je, preleje sa víno do iných fliaš.

Hruškové víno. Hrušky majú viac cukru, jako jablká a hodia sa zvláštne na vyrábanie vína šumiaceho. K tomu sa hodia len sladké hrušky. Hrušky sa olúpajú, ohryzky sa odstránia, šťava sa vymadžgá a nechá stáť a potom sa stočí do suda.

Do 100 litrov šťavy vleje sa 8 kilogr. cukru, rozpusteného v teplej vode. Na 1 klgr. cukru berie sa pol litra vody a na pol klgr. cukru 1 liter vínovej kyseliny, ale tieto prípravy sa len vtedy vleju, keď vychladly. Naplnený sud sa vloží do pivnice, kde šťava nechá sa kysnúť. Po vykysnutí sa pretočí do inej nádoby a po 6—8 týždňoch do fliaš, ktoré sa poukladajú do piesku; o 3—4 týždne podobá sa víno šampaňskému.

Ovocný ocot. Sošbiera sa všelijaké ovocie naodpadané zo srtomov, nahnilé čiastky odstránia sa a čisté vsypú sa do válova a sa dobre rozdrúzgajú. Potom sa dajú do suda a zalejú sa vreťou vodou (na 10 litrov ovocia 5 litrov vody). Naplnený sud treba dobre zadb-

novat, na teplé miesto položiť a v pokoji nechať, kým rozdrúzané ovocie nesadne sa; vtedy vodu slejeme do čistého suda a pridáme k nej kvasnic (na 5 litrov vody 3 decilitre kvasnic). Keď sa dobre vykyslí, ponalieva sa do menších fliaš alebo do súdkov a ocot je hotový.

DOPISY.

Od Odsekaloviec (Nitrianske údolie)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Krešťane».

S nami je tu dosť dobre. Duchovný náš otec, Daniel Breštik, je vo všetkých ohľadoch naším dobrým otcem. — Od tej doby, čo je on u nás, sme už není otroci fliašky, lež poriadni, sebaopovedomí Iudia. Predtým sme viac času strávili v krčme, nežli v kostole; každú poradu sme začínali a dokonávali v krčme. — Krčmára sme sa radili vopred i pozadne, o farára sme sa neozreli. Pálené obušovalo náš rozum i naše svedomie, vo výbore sme netrpeli takéto ktorý nepatril do mokrrej štvrte a ktorý sa ohlásil dľa rozumu i svedomia, keď sa hodila vážna otázka na riečicu dohady a porady. Pri voľbe nás hnali liberáli, jako ovce hlúpe, do miestnosti hlasovania. Ani to sme nevedeli, čo je to ten Svätostefanský a Svätovojtešský spolok; na čítanie sme nemali času, v krčme ale sme i celé pol dni strávili. — Duchovnému otcovi ešte i celkom sprostí Iudia, ktorí len z fliašky čerpali múdrosť, sa opovažovali prekážky stavať do cesty ešte i v tom páde, keď duchovný otec obetivave tie najšlachetnejšie úmysle chcel previesť. Na radu falošných prorokov sme sa odvrátili od katolíckej školy, bežali sme za školou, ktorá je pre všetky viery dobrá.

Od tej doby, čo je tu náš duchovný otec, Daniel Breštik, sme sa prebudili. Tí najporiadnejší povstupovali do Jednoty Katolíckeho Eudu, korheli ale ešte vždy bočia od nej. Mnohí sa zapísali do Svätostefanského a Svätovojtešského spolku, nemiernici ale ešte vždy z fliašky súkajú múdrosť a vedomosť. Lepšie nám už začína sviatať. Len keby náš úradný sbor vedel už raz celkom chrbát obrátiť krčme, lebo to tak býva, že od hlavy smrdí ryba. Máme úfnosť, že blahodarné účinkovanie nášho duchovného otca, časom prevedie, že u nás od hlavy bude voňať ryba, čili dedina. Daj, dobrotnivý Bože, aby sa tak stalo.

S kresťansko-ludáckym pozdravom

Ján Smolík.

***

Z Veľkých Topoľčan.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom milom «Krestane».

Ešte vždy sa nevedia uspokojiť naše poburené srdcia, že nás tie milé sestričky, mníšky opustily. Keby ich pán farár bol zo svojho veľkého dôchodku na koľko toľko podporoval, nebolo by sa to snáď stalo. Ináče dobrý znak je to, že sa náš pán farár už stal údom Svätovojtešského spolku a Jednoty Katolíckeho Ludu. Keby len aspoň pred 20. rokami boli mu svitly v hlave také dobré nápady a myšlienky.

Nas cmíter je tak obhradený, jako koliba cigáňska. Kde chce, všade najde človek dieru. Liberálov je tu do sýtosti; liberálov nemá pán hlavný slúžny tak v žalúdku, jako ľudákov; a veď perníkár brat pána hlavného slúžneho je dosť tuhým ľudákom. Aj notári už dostali naučenie, jako majú pracovať proti ľudovej strane. Čo sme my tu poriadni, kostol navštevujúci a sviatosti užívajúci kresťania, sme vernými prívržencami tej predrahej kresťanskej ľudovej strany.

S Bohom!

***

Krajčír.

Z Piešťan.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Nejeden človek by myslel, že je nám tu dobre bez výnimky, keď sú tu také drahé kúpele. A veď — ako všade na zemi — aj u nás je dosť galíb, aj tu sú rozličné neprijemosti. Teraz, čo je moc tých hnusných liberálov zlomená, je nám už lepšie; preto ale ešte vždy sa utkne do nás kedy-tedy liberálny Kulifaj. Náš ľud je už neškodno prebudený; mnohí ani za drahé peniaze by neodstúpili od tej blahonosnej kresťanskej ľudovej strany. Duchovný otcovia na celom okolí sú poriadni ľudáci.

Teraz máme poslanca ústavného; pri najbližšej voľbe ale musí zvíťaziť u nás ľudák. — Na kresťanskú chudobu len tak prídu lepšie časy, jestli si ľud hromadne bude voliť ľudákov za poslancov. Nech žije naša drahá ľudová strana; nech zhnú flaškári, rozumu bedári, ktorí za trochu slopanice, tuším, i samému Ježišovi Kristovi by obrátili chrbát. Kedy že už raz zmizne taká podplatiteľná zgerba, kňazom odporná, Bohu nemilá a cirkvi škodlivá?

S kresťanským pozdravom a s úctou

***

Vozikár.

Z Nitry.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Krestan»-e uverejniť tieto riadky.

Ani kosák, takým skriveným nosom chodia libe-

rálny loptoši, že sú odsotení od mastných hrncov. Ľudová strana drží teraz s neodvislou stranou u nás a tak pracujú v záujme vlasti, cirkvi a ľudu. Smutno by to bolo, keby tu nebolo sebaobetovavých ľudových politikov. V našej stolici ani jeden luteránsky farár nechce byť ľudákom. Kresťania katolíci, živou vierou vládajúci, sú bez výnimky ľudákmi tuhými. Sedliaci, do mokrej štvrte patriaci, ale dľa ľubovôle krivonosého krémára drobčia k urne. Keď mnohým je milšia kréma, nežli kostol; milší šenkár, nežli farár; milšia flaška, nežli pátričky; milší špiritus, nežli sviatosti. Takých sa dosť najde aj v Nitrianskom údolí, len že nejedného diabol v priepasť uchopí.

S priateľským pozdravom

Ján Kolesár.

***

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Čtený pán Redaktor!

Ráčte uverejniť tieto moje riadky v našom obľúbenom «Krestane».

Výbor dochovu koní našej stolice usporiada dňa 11. októbra, to jest v nedeľu predpoludním v Kézmárku s odmeňovaním spojenú koňskú výstavu. Šestnásť odmen bude a síce od 10 korún až do 100 korún. — Odmenení budú tí gazdovia, ktorých doma chované kobyly, alebo žriebaťa výbor za najpeknejšie uzná.

Užitočná je taká výstava, veľmi pozdvihuje chovanie statku, len aby sa pri tom Pán Boh neobrážal. — Dajme Bohu, čo je Božie; nedeľa patrí Pánu Bohu. Verný katolík nesmie k vôli daktorých bohaprázdných panáčkov, alebo k vôli svojho bezdušného koňa, či pre pár mizerných korún v nedeľu omšu svätú zameškať a a tak ani nemôže ísť v ten deň so svojim koňom na tú výstavu.

Pratelia mili, všimnite si tohto môjho krátkeho napomenutia a ukážte, že ste verní kresťania!

S Bohom!

***

Gazda.

Od Povážia.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Čtený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Čo sa vlečie, neutečie; aj od nás sa vlečú dopisy, a jako zkušenosť ukazuje, neutečú. V našom krásnom Pováží sú poriadni ľudia, ktorí chodia do kostola, užívajú sviatosti a držia s ľudovou stranou. — Liberálov, Judášov tu nenie veľa. Časný zisk a málo Indí, robí stisk. Tu sú neni hmotári, aby si viac všimali záujmy tela, nežli duše. Demokrati a národnári tu nemajú pôdu; oni si začali vec veľmi podlú. Sú tu ale i kulfaji, ktorí hľadajú zisk, akoby boli v raji. Sú tu aj daktorí trocháři, ktorí jednajú liberálne, sta by boli zochári. Preto ale obecnstvo jedná, jako prináša statočnosť. U nás už nehrá zástoj veľkosť flašky, ani veru pudilár a vačky. A preto sa hnevajú podplatiteľný liberáli, že sa teraz na nich časný zisk nevalí. My stato-

čny ľud kresťanský sa chováme vždy po ľudácky a po herský!

S úctivým pozdravom

Správnik.

***

Z Lefantoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Čtený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

My sa nachádzame v boku «Tribic» rečeného podbrežia, neďaleko stanice Szomorfaľu rečenej. Veľkostatkárom je tu luterán, gróf Edelsheim, veľký to priateľ dietok a sirôt. Máme novú faru a nový kostol, ba i jednu novú triedu školskú zo štedrosti patróna Edelsheima. Náš pán notár je tichý človek. do politiky sa on nemieša, hľadá jedine na svedomitú a akurátne plnenie povinnosti svojej.

Nedávno sme sa poshovárili a usniesli, že už nebudeme chodiť pre požičky do sporiteľní vzdialených, lež radšej sa staneme údami spolku úverkového v Preštanoch; tu snadnejšie a lacnejšie príde človek k peňažnej pomoci. Pôda je tu dobrá; jej prenájemná cena je veľmi masťná. Pán farár dostávajú 60 korún od holda. Repári majú toho roku plané časy, padajú im od starostí vlasy. — Cukrová repa je taká hrubá, jako mrkva. Tekvice sa len krpaté urodily; strnisková repa v semene zostala. Chotar náš je taký suchý, jako hrdlo korhela, ktorý už o všetko prišiel. Ľudová strana tu dobre stojí, liberál u nás neobstojí!

S Bohom!

Ondrej Mikuš.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny

na pol roka ... .. 2 koruny

na štvrt roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Odkazy redakcie.

Okolie Frievidze. Dostali sme dopis. Preskúmame ho náležite.

Alfonso P. Ako sa mávate? Ste snáď chorý? Máte pravda veľa roboty. S Bohom!

Povážiť treba úsudok lekárov a tých, čo z vlastnej zkušnosti vedia, že proti influen i, kašľu, zachrýpaniu, zašlamovaniu, boleniu hrdla, horúčostam, boleniu v prsách, nočnému poteniu, záduchu, s najväčším úspechom potrebujú Fellerov Elsafluid. Tucat na príbu franko 5 K. Aby sme sa chránili pred padeľaním, objednajme u dorábatela V. Eugena Feller Stubica, Kostolná ulica 18. (Stol. Záhreb.)

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 3. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 23·20—24·30, stolnobelehradská K 23·00—23·90, peštianska K 23·00—23·90, banátska K 23·90—24·20. — *Raž*: prvotriedna K 18·55—19·10, druhotriedna K 18·60 do 18·75. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15·75—15·90, druhotriedny K 15·40—15·65. — *Proso*: K 12·00—13·00 — *Ovos*: prvotriedny K 16·50—16·80, druhotriedny K 16·10 do 16·40. — *Kukurica*: Kor. 16·90—17·15. — *Repica* 31·50—32·50 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18·20	17·80	17·40	17·00	16·70	16·20	15·80
		č.	7	7½	8		
		K	15·00	13·20	8·20		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5·70, hrubé K 5·90.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 19·50—20·00, fazuľa strakavá K 14·00—15·00. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 26·00—28·00, lúpaný K 24·00—46·00. — **Šošovica**: čistá K 30·00—58·00. — **Konopné semä**: K 23·00—25·00. — **Mak**: K 52·00—54·00. — **Rasca** (kmin): Kor. 104·00—108·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 148·00—149·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 122·00—123·00, 3-kusová K 125·00—126·00, vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Ďatelinové semä: Červená ďatelina K 120·00—130·00, lucerna jasnozorná K 115·00—130·00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9·25—9·50, bosenský (z r. 1907.) K 12·50 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 14·50—15·—, (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 13·00—14·— po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 37·00, fiumánsky White-Star (***) K 31·00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 78·50 do 79·00, kockový K 80·50—81·00, žltý K 78·50—79·00 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 181·00 do 181·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51·50—52·00.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·00—4·50, žlté K 5·00—5·20 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 88—90, od Tisy K 86—00, sedmohradské K 85—86 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·00—2·20, k vareniu K 1·40—1·60, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1·24—1·32 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1·60—2·80, sliedky na polievku K 3·20—3·40 za jeden pár.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

My nechceme nátenu mať zachrípnúti, zašľajmovaní byť, dekašleme, není sme slabí, nervósi, lebo my upotrebávame Fellerov Elsa Fluid ktorý aj proti bolestiam svalov, zapáleninám, slabosti očí, bolenu hlavy výtečne pomáha. Tuct na probu franko 5 korún. Proti žaludkovým neduhom, zahe nechuti ku jedlu, napinaniu kŕvraču, gŕganu pomahajú nam Fellerove Elsa-Pilulky na prehanie, 6 škatuliek franko 4 koruny. — Ohľadva výrobky dostať u E. V. Feller v Štubíci, Kostelna-ul 18 (st. záhrabská)

11

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na posteľ!

1 kg. sivé drápané 2 K, lepšie 2 K 40 h; polbiele 2 K 80 h; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h, 8 K; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prís 12 K. — Pri obľadení 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá, 118 cm. široká s dvomi podhlavkami, každá 80 cm. dlhá, 58 cm. široká, naplnené novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K. jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K. podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovnou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazí. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franko zdarma.

Dobré harmoniky kor. 4-80.

Odpredaných 50.000 kusov. Ziadne útraty cla Záruka. Zamena povolená. Návrat peňazí.

No. 300³/₄ 10 tástiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.80. No. 657¹/₄ 10 tástiek, 1 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.20. No. 656³/₄ 10 tástiek, 2 registre, 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.40. No. 305³/₄ 10 tástiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.20. No. 663¹/₄ 10 tástiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.—. No. 306¹/₄ 10 tástiek, 2 registre, 50 hlasov, veľkosť 31x15¹/₂ cm. K 8.50. No. 307¹/₄ 10 tástiek, 3 registre, 70 hlasov, veľkosť 31x15¹/₂ cm. K 9.50.

Záruka za peknú a správnú robotu. Rozposielanie s postovnou dobierkou. Dopisovanie v uhorskej r. či. Cis. a kraľ dvorný lif.

JÁN KONRAD rozposielajúci dom hudobného tovaru **Brüx** číslo 1443. (Čechy). — Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť každému franko a darmo

Lacné české perie.

5 kilo nové tuhavé drápané 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor.— 24 kor.

Biele ako snáh mäkké ak papier, drápané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovolené, jestli sa postovné útraty vynahrada. — **Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135** (pošta Pilsen Čechy.)

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

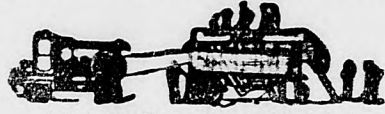
Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj orítomnosti !!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin. adt.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmohradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami hodin a tovaru zo zlata a striebra atd.

Prvá dielňa hodín v Brüx **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný líferant Brüx číslo 1388 (Čechy).

Svajciarskeho systemu Roskopf patent hodinky K 5.— Registrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.— Opravdové strieborné remontoir hodinky K 8-40. Žiadne riziko. Výmna povolená alebo návrat peňazí.

BRÁZAY

BRÁZAY SLANÝ-VINOVÝ LIEH

Ako najlepší a nevyhrutelné potrebný liek nesmie v žiadnej domácnosti chybovať Všetde k dostaniu. Varujme sa bezcenných padelanin.

Oznamy prijíma

administracia

„KREŠTAN“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo sponoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dava. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeď, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu schotue ovnoveda.

Hotové postele.

z červeného či
novalu 1 dobre
naplnená perina.
alebo 1 zpodná
perina 180 cm.
dĺžka 116 cm. ši-
rka K 10. —
12. — 15. — 18. —
1 metre dlhá, 140 cm. široká K
18. — 15. — 18. — 21. —. Poduška
80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3. —,
3.50, 4. — 99 cm. dlhá, 70 cm.
široká K 4.50, a 5.50. Krom toho
shotovujeme vo veľkosti dla v o e.
Trojdielovú srstennú matrac na
jednu posteľ K 27. — lepšej ja-
kovosti K 33. Zasielky vyše
10 korún franko s poštovou do-
bierkou. Výmena a navratenie
dovoluje sa pri náhrade porta.
Benedikt Sachsels Lobes 912.
pri Pilsen (Cechy).

Darmo a franko

posielam na žia
dosť moj cennik s
viac než 3000 ob-
razmi rozličných
solidných nástro-
jov hudobných.
Cis. a král. dvorný
liferant

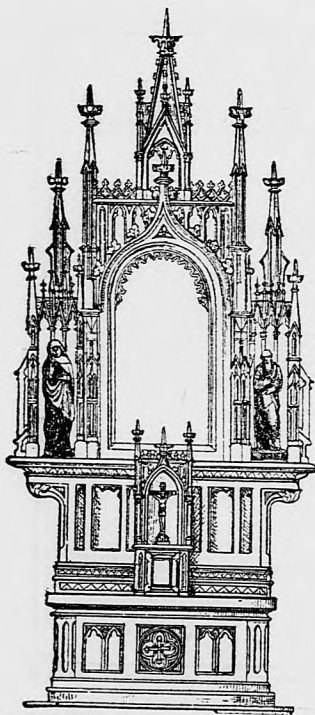
Ján Konrád

vývozný dom hu-
dobných nástrojov Brůx č. 1442
(Cechy). — Školské husle bez
sliacka K 4.80, 5.50, 6. —, 7.60.
K tomu sliacek K —.80, 1. —,
1.80, Citary, harmoniky atď. na
sklade. — Riziko vytvorené! —
Žána povolená alebo navratenie
peňazi. Dopisovaaie v uhorskej
reci.

Za čistotu **30.000 korún.**
záruka

SCHICHT
jelená mydlo je najlepšie..

Schichtové jelená znaku mydlo pre mimoriadne výborné vlastnosti jeho potrebovať sa
može ku všemožným celom čistenia. K osobnému čisteniu, ku praniu najľahšej a hrubej bieliz-
ne, barvených látok, ku čisteniu kuchynského a izbového náradia, pokrovcov, domácich zvierat
atď. atď. Dorába sa z najlepšej vybrananej hmoty.

Cirkevný umelecký ústav**J. B. PURGERA**

Založený 1832.

ST. ULRICH

Založený 1832.

GRÖDEN (Tirol).

Odporuča sa k vyhotoveniu
oltárov, kazatelníc, krstedelníc
a križovej cesty z dreva v rozličných bar-
vách alebo v pozlátku pri najpečlivejšom
vývoде a so zárukou výsluhy.

Početné listiny uznania krajinskej a cudzozemskej.

Cenníky darmo a franko.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzšie
migrén-hlavyboenie. — **Cena K 1.20.**
Lekárnu odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest.

Pri 3 škatulkách
zasielka franko..

11ačou Stephaneuma úč. spol. v Budapesti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.